

DOI 10.33294/2523-4234-2021-31-1-30-41

УДК 930.2:94(477.83-21)Жидачів"1673"

Мирон Миколайович КАПРАЛЬ

ORCID: 0000-0002-1317-2894

Парафії міста Жидачева за даними поголовного податку 1673 р.

Досліджується парафіяльна структура Жидачева другої половини XVII ст. на підставі реєстрів поголовного податку 1673 р. За даними джерела у місті на той час налічувалося чотири православні парафії (Воскресенська, Святомиколаївська, Святотеодорівська та Різдва Богородиці або “Пречиська”) та одна громада римо-католицька храму Вознесіння Пресвятої Діви Марії. З руських громад найчисельнішою була Воскресенська парафія, керував якою намісник. На малочисельність усіх релігійних громад у місті, коли найбільші з них не перевищували сотні осіб, мали негативний вплив воєнні події другої половини XVII ст. у Речі Посполитій, природні катаклізми (повені, пожежі, епідемії). Аналіз джерела дозволяє ствердити, що у Жидачеві у другій половині XVII ст. переважало руське (українське) населення.

Ключові слова: Жидачів, парафіяльна структура, податкові реєстри, поголовний податок, Православна (Руська) церква, Римо-католицька церква

Myron Kapral

Parishes of the city of Zhydachiv according to the general tax of 1673

The article deals with the analysis of the parish structure of Zhydachiv in the second half of the 17th century on the basis of the register of the general tax of 1673. According to archeological and other data in the city in princely times there could be some Ruthenian (Orthodox) temples. The first documented mentions of Ruthenian temples in Zhydachiv are mentioned in the beginning of the 16th century. After the destruction of the city by the Tatars in 1509, the parish structure was restored, according to tax registers in 1515 there were two churches in the city, and in 1531 – already three (Resurrection, St. Nicholas and St. Theodore). In the 17th century in Zhydachiv was build another Ruthenian church – the Nativity of the Blessed Virgin.

According to the registers of 1673 in the city at that time there were four Orthodox parishes (Resurrection, St. Nicholas, St. Theodore and the Nativity of the Virgin or “Prechyska”) and one community of the Roman Catholic Church of the Ascension of the Blessed Virgin Mary. The largest of the Ruthenian communities was the Resurrection Parish, which was headed by a vicar (“namisnyk”).

Local pastors who are best acquainted with the movement of the population in their communities were instructed to enter the lists of members bound to pay the poll tax. This obligation is also joined by at least two representatives of the city community government, who took an oath about the correct preparation of tax documents. The surviving registers covered only the Christian population, including the clergy. An unusual situation is when the registry has almost no data about on artisans (only two tailors, oilers, barbers and a shoemaker are mentioned), their students and apprentices related to the payment of taxes.

The small number of all religious communities in the city, when the largest of them did not exceed one hundred, was negatively affected by the military events of the second half of the 17th century

I. РЕЛІГІЙНІ ПРОЦЕСИ В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ

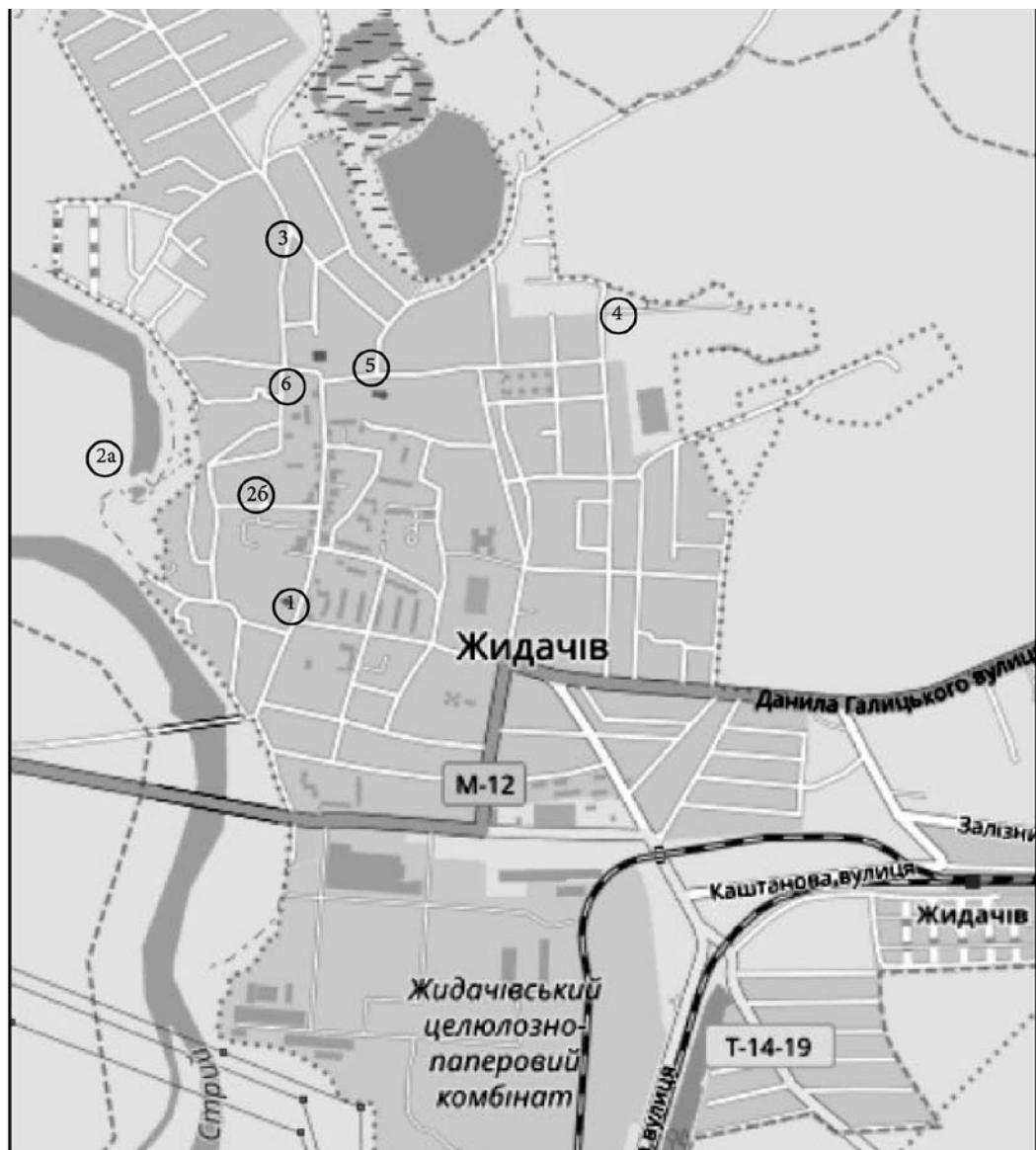
in the Polish Commonwealth, natural disasters (floods, fires, epidemics). Analysis of published source suggests that Ruthenian (Ukrainian) population dominated in Zhydachiv in the second half of the 17th century.

Keywords: Zhydachiv, parish structure, tax registers, population tax, Orthodox (Ruthenian) Church, Roman Catholic Church

Історичне минуле Жидачева, зокрема його церковна історія, висвітлена в літературі надзвичайно фрагментарно та вибірково. Дослідники присвятили релігійним сторінкам міста мало уваги. Тільки останнім часом появилося кілька робіт, що дають нам уявлення про визначні сакральні об'єкти, насамперед римо-католицький храм Успіння Богородиці [10, с. 22; 14, с. 320–323], локації релігійних споруд від середньовічних часів до наших днів [7, с. 36–38, карта 2.5; 6, с. 27–42]. З'явилися нові роботи про церкви Жидачева та Жидачівщини науково-популярного характеру [5; 8], але й надалі історики оперують обмеженою фактографічною базою, щоб створити вірогідну картину церковного життя давнього галицького міста княжого родоводу.

Новознайдене джерело – реєстр парафіян міських храмів Жидачева, складений в процесі збирання поголовного податку в 1673 р., дає багато цікавих свідчень про кількісні параметри церковного життя у місті. Документ випадково зберігся серед т. зв. фасцикул жидачівського гродського суду у напівобгорілому вигляді, щасливим збігом обставин врятований під час однієї з численних міських пожеж (*іл. 1*). У цій статті автор ставить за мету впровадити у науковий обіг цінне джерело з церковної історії міста Жидачева через його повну публікацію та подати основні джерелознавчі характеристики цього документа.

Парафіяльна структура Жидачева вибудувалася ще з княжих часів. За археологічними та іншими даними у місті в той час могло існувати кілька руських святынь. Серед них дослідники чітко вирізняють монастирський храм Успіння Богородиці. Відомо, що дещо пізніше, у 1406 р., до цієї святині була подарована ікона Вопложення Богородиці ієромонахом Веніаміном [1, с. 20–21]. Римо-католицький храм виник у місті у зв'язку з наданням магдебурзького права Жидачеву в 1393 р. [3, с. 50–51; 4, с. 18–23]. Перша згадка про костел Вознесення Пресвятої Діви Марії датується 1387 р., коли король Владислав II Ягайло надав парафії цього храму село Рогізно [11, с. 27–28]. У 1415 р. князь Свідригайло знову обдарував жидачівську святиню, зокрема йшлося про грунт з одним ланом та 20 передміщанами [11, с. 65]. Ці два привілеї не дійшли до нас у формі оригіналів, відомі тільки за записами із львівського гродського суду 1731 р. Деякі реалії з другого документа 1415 р. не відповідають історичній ситуації, коли він видавався. Наприклад, згадка про продаж із землею передміщан, що не могло відбутися з громадянами міста з магдебурзьким правом, де з часів середньовіччя “повітря робить людину вільною”. На початку XV ст. у Польському королівстві навіть селяни ще не втратили особисту свободу. Також викликає сумніви згадка про передмістя Жидачева “Нове Озеро”, про яке інші джерела не містять жодних

Іл. 1. Карта локації сакральних споруд Жидачева у другій половині XVII ст.:
1 – Церква Воскресення Господнього; 2 – Церква Св. Теодора Мученика: а) розташування
до 1670 р.; б) розташування у XVIII–XIX ст.; 3 – Церква Різдва Богородиці;
3 – Церква Св. Миколая; 5 – Костел Вознесення Пресвятої Діви Марії; 6 – Синагога

даних. Ймовірно, представники римо-католицького духовництва, що вносили документ 1415 р. у львівські гродські книги в першій половині XVIII ст., зробили певні інтерполяції у документ, орієнтуючись на історичні реалії свого часу.

Перші документовані згадки про руські храми Жидачева відносяться до початку XVI ст. Після знищення татарами міста у 1509 р. парафіяльна структура відновлюється, за даними податкових реєстрів 1515 р. у місті існувало дві церкви,

I. РЕЛІГІЙНІ ПРОЦЕСИ В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ

а у 1531 р. – вже три [6, с. 27]. Посередні дані дозволяють встановити, що йшлося про церкви Воскресення (як намісницьку), Св. Миколая та Св. Теодора. У XVII ст. у Жидачеві з’являється ще один руський храм – Різдва Пресвятої Богородиці. Всі чотири храми нотуються у привілії короля Михала Вишневецького від 26 квітня 1670 р., за яким зберігалися всі права православних громад [6, с. 28].

Описово-статистичні джерела 1660–1670-х рр. дозволяють подивитися на кількісні параметри існування парафій в Жидачеві, які ніколи не зустрінемо у актових джерелах. Особливо цінними документами виявилися реєстри поголовних податків, запроваджені у Речі Посполитій для покриття витрат на військо внаслідок кровопролитних воєн 40–50-х рр. XVII ст. Вперше в цьому столітті поголовний податок запроваджується у 1662 р. [13, с. 241]. Шляхта й духівництво як два привілейованих класи домодерного суспільства переважно уникали сплати податків, перекладаючи важку податкову ношу на плечі третього “плебейського” стану, що складався з селян та міщан. Але у другій половині XVII ст. настав такий кризовий момент в історії Речі Посполитої, коли потрібно було фінансово складатися усім станам та прошаркам тогочасного суспільства для підтримки порядку та загалом уникнення краху держави.

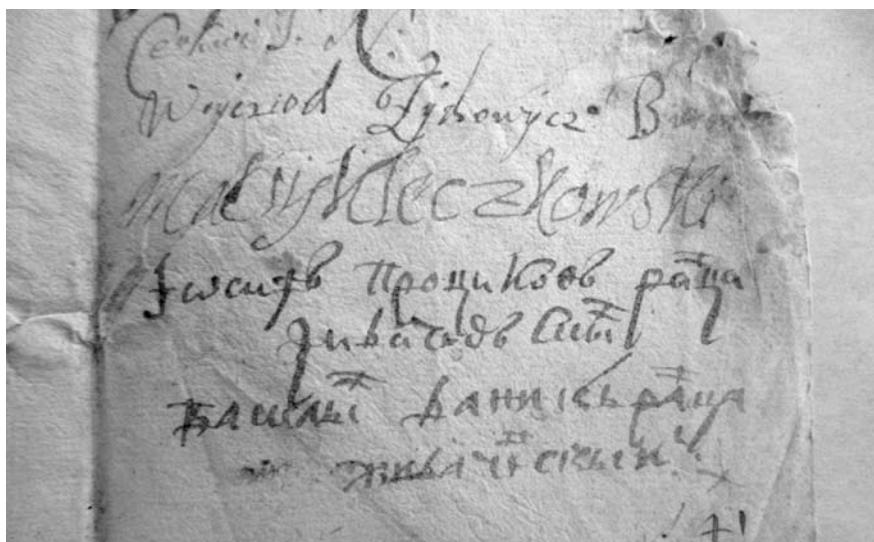
Перепис населення Жидачева за поголовним податком 1662 р. дозволяє краще зауважити демографічні зміни, що відбулися після Хмельниччини та “потопу” Речі Посполитої. За даними джерела, у середмісті і на передмісті проживало 637 міщан: 490 православних та 147 католиків. Окреме передмістя утворювали Фільварки, що підлягали владі католицького пароха і де мешкало 126 осіб. За правилами збору поголовного податку у реєстри не потрапляли діти до 10 років та старші люди після 60 років життя, жебраки та інші особи, що не можуть собі дати раду, орієнтовно 20 % усього населення. Долучивши до податкового реєстру кілька шляхетських родин, що не потрапили в поле зору збирачів податку, отримаємо орієнтовне число мешканців Жидачева – близько 1 тис. осіб [2, с. 19; 13, к. 310v]. Значне зменшення чисельності жителів міського осередку насправді виглядає цілком історично вмотивованою у часи найбільшого занепаду економічного та соціального життя Речі Посполитої.

Через одинадцять років, у 1673 р., у державі знову постала потреба покрити військові витрати [15, с. 61], особливо з огляду на загрозу, що йшла від Ottomанської Порти не тільки для Речі Посполитої, але й інших християнських країн Європи. Духівництво мало сплатити по 4 зл. від особи, а члени родини – по 1 зл. У менших містах від голови родини збирали по 1–2 зл. Ставка поголовного податку для міщан коливалася від 4–5 зл. з райців, вйтів та лавників, до 1–2 зл. з особи у менших містах та містечках [13, с. 246, 249]. У Речі Посполитій XVII ст. польські законодавці виділяли чотири категорії міст відповідно від політичного та економічного значення. У Руському воєводстві до першої категорії найважливіших міст належав тільки Львів, до другої відносилися Перемишль, Кросно, Сянок, Ярослав, Переяславськ, Ланцюк, Ряшів, Стрий, Бжозув. Жидачів, як невеликий міський осередок, що володів правом ярмарків та торгів, належав до

третєю категорії міст, тоді як четверту складали міста, що не могли провадити торги [13, s. 248–249].

У Жидачеві духівництво та міщани сплачували по 1 зл. від особи голови сімейства та по 1 зл. від всіх інших членів родини. Якщо у будинку проживали учні, підмайстри або челядь (слуги, кухарки), вони також мали занотовуватися у податкові реєстри. Місцевим парохам, як людям, що найкраще орієнтувалися в русі населення у своїх громадах, доручалося укладати списки, або реєстри зобов’язаних до сплати поголовного податку. До цього обов’язку долукалися також мінімум два представники уряду громади міста, котрі зобов’язувалися присягою про вірне складання податкових документів. З 1676 р. законодавець Речі Посполитої до складання податкових реєстрів зобов’язав долукалися і представника шляхетського уряду, очевидно, не довіряючи повністю представникам інших станів таку важливу, з корупційним компонентом, справу укладання податкових реєстрів. Створені парохами реєстри не вважалися кінцевими документами поголовного податку. Після їх укладання вони передавалися збирачам податку, утвердженим сеймом Речі Посполитої, які врешті й займалися безпосереднім стягуванням податків. Цим фактам пояснюється погане збереження первинних реєстрів, які часто знищувалися після їхньої передачі екзекторам податків. Жидачівський реєстр міщан та духівництва 1673 р., хоч і обгорілий, але вцілів та залишив для істориків цікавий пласт інформації.

У Жидачеві реєстри платників поголовного податку склали парохи одного католицького храму та чотирьох православних церков за участю чотирьох райців міста, два з яких були поляками (Войцех Зихович, Мацей Клечковський), два – українцями (Йосиф Проциків, Василь Даник). Останні підписали документ кирилицею (*il. 2*), як і два з чотирьох руських священників, хоч сам документ був написаний польською мовою.

Il. 2. Поголовний податок Жидачева 1673 р., фрагмент (підписи райців)

I. РЕЛІГІЙНІ ПРОЦЕСИ В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ

Відомості в податкових реєстрах подані за церковними парафіями, що існували в місті. Так, зокрема, у католицькій парафії Успіння (Вознесення) Богородиці було зареєстровано 49 осіб (у 22 будинках), у православній парафії церкви Воскресіння – 64 особи (у 27 будинках), Св. Теодора – близько 35 осіб (у 16 будинках), Різдва Богородиці (“Пречиська”) – 27 осіб (у 13 будинках), Св. Миколая – 41 особа (у 17 будинках). Збережені реєстри охоплювали тільки християнське населення, включно з духівництвом. Євреї сплачували поголовний податок 1673 р. окрім, але дані про них не дійшли до нас. До цих реєстрів, як і у випадку поголовного податку 1662 р., не потрапляли діти до 10 років, а також місцева шляхта, що також мала обов’язок сплати поголовного податку. Якщо доплюсовувати невраховані єврейські та шляхетські будинки, подане тут число – 95, потрібно підняти до близько 150. Застосовуючи множник 7 на один будинок, одержимо чисельність жителів міста близько 1 000 осіб. Реєстр поголовного податку 1673 р. неспростовно доводить перевагу українського елементу в ранньомодерному Жидачеві: українці тоді становили в місті від двох третин до трьох чвертей усього населення.

Аналізуючи наведений реєстр з точки зору вірогідності, впадає у вічі низька чисельність населення Жидачева, незначна кількість заселених будинків, незвично мала родина, що складалася переважно з трьох осіб (чоловіка, жінки та сина або дочки). Тільки у кількох випадках отримуємо інформацію про існування слуг (“наймит”) в місті. Зовсім незвично виглядає, коли в реєстрі майже відсутні дані про ремісників (згадано тільки по два кравці, олійники, цирульники та швець), їхніх учнів та підмайстрів, зобов’язаних до сплати податків. Втім, для конкретної ситуації початку 1670-х рр., коли місто зазнало, крім воєнних, ще й природні катаklізми, справді могло сильно знелюдніти. Так, королівські ревізори міста Жидачева у 1670 р. відзначили, що число мешканців та будинків у місті особливо зменшилось після великої повені у тому ж році та через постійне зловживання військових при стягуванні податків з міщан [9, с. 331].

Джерела пізнішого часу фіксують подібну демографічну статистику у парафіях і в наступному XVIII ст. Генеральна візитація греко-католицьких церков за 1739–1744 рр. Львівської єпархії показує, що пропорційно кількість українського населення з 1673 р. майже не змінилася: парафія храму Воскресіння налічувала близько 60 парафіян, Св. Теодора – близько 40, Різдва Богородиці – 24, Св. Миколая – 38 [2, с. 19].

При такій малій кількості парафіян, очевидно, недоцільно було створювати організації мирян при храмах (церковні братства). У візитаційних документах XVIII ст. зазначалося про заснування при намісницькому храмі Воскресіння “старшого братства” за привілеєм єпископа Йосифа Шумлянського від 20 січня 1670 р. та підтвердження цього документа єпископом Анатазієм Шептицьким 27 квітня 1742 р. [6, с. 31]. Отже, при Воскресенському храмі Жидачева упродовж другої половини XVII–XVIII ст. існувало дві братські організації (старше та молодше братства). При інших руських церквах Жидачева братств мирян не існувало.

Отже, впроваджений в науковий обіг та опублікований нами реєстр поголовного податку 1673 р. подає цінну джерельну інформацію про жидачівські парафії. Іх у місті на той час налічувалося чотири православні (Воскресенська, Святомиколаївська, Святотеодорівська та Різдва Богородиці або “Пречиська”) та одна римо-католицька храму Вознесіння Пресвятої Діви Марії. З руських громад найчисельнішою була Воскресенська парафія, керував якою намісник. На мало-чисельність усіх релігійних громад у місті, коли найбільші з них не перевищували сотні осіб, мали негативний вплив воєнні події другої половини XVII ст. у Речі Посполитій, природні катаклізми (повені, пожежі, епідемії). Реєстр поголовного податку 1673 р. має обмежену джерелознавчу вартість, оскільки не всі мешканці міста (євреї, шляхта, частина ремісників) потрапили на сторінки документа. Але не дивлячись на ці джерелознавчі лакуни, уважний аналіз джерела дозволяє ствердити, що у Жидачеві в другій половині XVII ст. переважало руське (українське) населення, сформоване у чотирьох міських парафіях.

Документ

1673 р., Жидачів

*Реєстр поголовного податку 1673 р. з міської громади Жидачева,
що був складений збирачами податку згідно з поділом міста
на парафії релігійних громад*

[// 673] Regestr na wydanie pogłownego miasta Zydaczowa z Polakow mieszkańców [...]¹.
Przez j[egomo]sc proboszcza y dwoch colleg[ow] z vrzedu przydany[c]h Iwan Fedinka, Mikolaj Walkow anno Domini 167[3].

Grabowsky y czorka [...]

Matiasz [...]

Kleczkowsky y matk[a] [...]

Mikolay Zebalista y malzonka [...]

Piotr Kobicz y zona [...]

Jan czyrulik y zona [...]

Krzysko wdowiec sollus [sic] 1 [zl.]

Stanislaw Czymbalista y zona [...]

Szymansky y zona [...]

Slonczewsky y z z[ona] [...]

Stanislaw Benkowic (?) [...]

Jan Sichowic y zona [...]

Wolicky zona [...]

Jakub Jasnikewic y zona [...]

Grigiel krawiec y zona [...]

Stanislaw czyrulik y zona y syn [...]

Jan Plichan y zona [...]

¹ Квадратні дужки вказують на втрату тексту; в окремих випадках текст в квадратних дужках реконструйовано.

I. РЕЛІГІЙНІ ПРОЦЕСИ В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ

Wojciech Zichowicz burmist[rz] [...]

Stanislaw bednarz y zona [...]

Szymko Solczin syn [...]

Sribniczky [...]

Benczko [...]

Wojciechowsky (?) [...] sam 2 [zl.]

Wojciech Benkowic y zona sam 2 [zl.]

Paulus Suprawsky p[aroch] i pasterz eccle[siae] Zydzaczo[ensis]

G[ow] 49.

[// 674] Regestr na wydanie poglownego z parapiy [sic] oyca [W]oskrzesienskiego.

Chospodin y zona 2 [zl.]

Chric Charczin y zona 2 [zl.]

Iwan kowal wdowiecz y syn 2 [zl.]

Jendrzeyko Tunkow y zona 2 [zl.]

[And]rus Tunkow y zona 2 [zl.]

Waszyl [w]oskoboynik y zona y syn 3 [zl.]

Jusko rayca y zona y syn 3 [zl.]

Luczko krawi[e]cz y zona 2 [zl.]

Iwan Dachni y zona 2 [zl.]

Ozarko Motroska y zona 2 [zl.]

Timko Pankow y zona 2 [zl.]

Ozarko Jakimiszyn y zona y syn 3 [zl.]

Szawa [sic] Kalinow y zona 2 [zl.]

Fed Jazyczka y zona 2 [zl.]

Iwan Noszywin y zona y brat 3 [zl.]

Timko Dudichow y zona 2 [zl.]

Hawrilo Toskow y zona y czorka 3 [zl.]

Matwey Rudy y zona 2 [zl.]

Dmirt [sic] Kylczyn y zona 2 [zl.]

Jurko Klimiszyn y zona y naymit 3 [zl.]

Fed Kurlow y zona y naymit 3 [zl.]

[...] Adrzyszek y zona samo 2 [zl.]

Michaylo y zona y syn samo 3 [zl.]

Waszyl Kunaszow y zona y czorka sa[m] 3 [zl.]

Ilko Kacziorw [y] zona y naymit sa[m] 3 [zl.]

Szen y zona sam 2 [zl.]

Prokop y zona sam 2 [zl.]

Bazyli presbyter Zmartwychwstania Panskiego².

Gl[ow] 64.

² Отець Василь згадується парохом церкви Воскресення у привілії 1670 р. [6, с. 28]. Церква існує до сьогодні; муріваний храм був заново зведений у 1890 р. за проектом архітектора Василя Нагірного [7, с. 40].

[// 675] Regestr parapiy [sic] s[w]ietego Fedora.
Chospodin Fedorowsky y syna [...]
Zacharka Jaskowieczkow y zona [...]
Jac Iwasieczkow [...]
Daniel rayca y zona [...]
Chriczko Kuczera y zona [...]
Iwanko rybak y zona [...]
Lesz Chirka y zona [...]
Waszyl Kobel y zona [...]
Luczka Krzywiecky y [...]
Mikolay Popowic y [...]
Michaylienka wdowa [...]
Lawrisko Kutrych [...]
Iwan Fedinka y zona [...]
Dawiczak Stephan y zona y [...]
Mitr Szuma kowal y [...]
Stephan Popow y wnuk [...]

Иohanъ с[вя]щенникъ с[вя]тое[доровский]³.
Gl[ow] [...].

[// 676] Regestr s parapiy [sic] swiento Przeczystey Vrodzenia.
Chospodin z synem 2 [zl.]
Kost Kurilow y zona 2 [zl.]
[...] Chanczyn szolus [sic] 1 [zl.]
[...] Poczaluiko y zona 2 [zl.]
Jurko Kolanka y z bratem 2 [zl.]
[...] Potalayko y zona y czorka 3 [zl.]
Anton Fiedichor y zona 2 [zl.]
Iwan Fiedichor y zona 2 [zl.]
Berezeczki wozny solus 1 [zl.]
Rewal y zona y czorka 3 [zl.]
[...] rzeznik y czorka 2 [zl.]
[...]sina Grabowska 1 [zl.]
Jendrzey oliynik y zona 2 [zl.]

³ У 1670 р. у церкві Св. Теодора було два брати-священники: Василь та Михайло Заневичі [6, с. 28]. Церква на сьогодні не існує, знаходилась недалеко заплави р. Стрий, після повені, зафіксованої у документах у 1670 р., була перенесена близче до центра міста (*карта 1*). У середині XIX ст. була розібрана після побудови поблизу нової дерев'яної церкви Воскресення [7, с. 41].

I. РЕЛІГІЙНІ ПРОЦЕСИ В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ

Іеромонахъ Вениаминъ [з] Залукві пресвитер с[вя]той Пречистої⁴.
Gl[ow] 27.

Iwan Fedyniak et Nicolaus I [...]⁵

// 677] Regestr s parapiy [sic] [...] Nikolai.
Chospodin y zona [...]
Jaczko Mucha [...]
Misiak oliynik [...]
Waszil Chomka y zona [...]
Andrus Klimiszyn [...]
Waszyl [sic] Sidorak [...]
[Boh]dan Chamcyk [...]
Andrus Wasziow y zona [...]
Dinis Pukow y zona [...]
Piotr szwiec y [...]
Iwaszko [...]
Stas Wasziow y zona [...]
Chawruszicha wdowa [...]
Fed Szarczyn y zona [...]
Jowik Kalczyn [...]
Szien Szarkozew [...]
Kuba wozni [...]

Bazyli Zaniewicz przesbi[ter] cerkwi s. N[ikolaia]⁶.
Gl[ow] 41.

Wojciech Zychowycz bur[mistrz]
Maciej Kleczkowski
Іосифъ Проциковъ райца жидачевъский
Васильй Даникъ райца жидачевъский.

Ориг.: Центральний державний історичний архів України, м. Львів. – Ф. 7, оп. 2, спр. 46, с. 973–977.

⁴ Йдеться про о. Веніаміна Залуського (родом із Залукви – села біля Галича), що був парохом церкви Різдва Пресвятої Богородиці у 1670 р. [6, с. 28]. Церква сьогодні не існує, парафію ліквідували у 1742 р. [7, с. 41].

⁵ В оригіналі текст закреслено.

⁶ Священник церкви Св. Миколая о. Іван згаданий у привілії 1670 р. [6, с. 28]. Церква сьогодні не існує, знаходилась в середмісті Жидачева; наприкінці XVIII – на початку XIX ст. дерев'яний храм перестав існувати [7, с. 41].

1. Вуйцик В. Жидачівська Оранта. *Галицька Брама*. Львів, 1999. № 3–4. С. 20–21.
2. Капраль М. Жидачів в магдебурзький період розвитку: влада, економіка, територія. *Атлас українських історичних міст*. Львів, 2020. Т. 4: Жидачів / за наук. ред. М. Капрала. С. 14–21.
3. Капраль М. Міста Жидачівського повіту XIV–XVI ст. *Історико-географічні дослідження в Україні*. Київ, 2019. Вип. 14. С. 46–60.
4. Капраль М. Надання магдебурзького права Жидачеву 1393 р.: історико-правовий аналіз. *Жидачівщина*: зб. матеріалів Других Жидачівських читань, які відбулися 30 листопада 2018 р. Львів; Жидачів, 2019. С. 18–23.
5. Сакральна архітектура Жидачівського району: путівник / [упор. В. Янкевич]. Жидачів, 2018. 128 с.
6. Слободян В. Історія жидачівських святынь. *Жидачівщина*: зб. матеріалів Других Жидачівських читань, які відбулися 30 листопада 2018 року. Львів; Жидачів, 2019. Вип. 2. С. 27–42.
7. Слободян В. Релігійні споруди Жидачева (XII – початок XXI ст.). *Атлас українських історичних міст*. Львів, 2020. Т. 4: Жидачів / за наук. ред. М. Капрала. С. 36–38; карта 2.5.
8. Турченяк М. Із далечі віків древній Жидачів. Львів, 2018. 304 с.
9. Центральний державний історичний архів України, м. Львів. Ф. 7. Оп. 1. Спр. 56. С. 331.
10. Юрченко С. Костьол Успіння в Жидачеві. *Галицька Брама*. Львів, 1999. № 3–4. С. 22.
11. Akta grodzkie i ziemske. Lwów, 1870. T. 2. S. 27–28, 65.
12. Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie. Zespół: Archiwum Skarbu Koronnego, dział I, ks. 73, k. 310 v.
13. Kleczyński J. Poglądowe generalne w Polsce i oparte na niem popisy lubności. *Rozprawy Wydziału historyczno-filozoficznego Akademii umiejętności w Krakowie*. Kraków, 1893. T. 30. S. 240–262.
14. Ostrowski J. K. Kościół parafialny p. w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Żydaczowie. *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*. Kraków, 2001. T. 9. S. 320–323.
15. Volumina legum. Petersburg, 1860. T. 5. S. 61.

References

1. Vuitsyk, V. (1999). Zhydachivska Oranta, *Halytska Brama*, Lviv, no. 3–4, s. 20–21. (in Ukr.).
2. Kapral, M. (2020). Zhydachiv v magdeburzkyi period rozvytku: vlada, ekonomika, terytoriia, *Atlas ukrainskykh istorychnykh mist*, Lviv, t. 4: Zhydachiv / za nauk. red. M. Kapralia, s. 14–21. (in Ukr.).
3. Kapral, M. (2019). Mista Zhydachivskoho povitu XIV–XVI st., *Istoryko-heohrafichni doslidzhennia v Ukraini*, Kyiv, vyp. 14, s. 46–60. (in Ukr.).
4. Kapral, M. (2019). Nadannia magdeburzkoho prava Zhydachevu 1393 r.: istoryko-pravovy analiz, *Zhydachivshchyna*: zb. materialiv Druhykh Zhydachivskykh chytan, yaki vidbulysia 30 lystopada 2018 r., Lviv, Zhydachiv, s. 18–23. (in Ukr.).
5. (2018). Sakralna arkitektura Zhydachivskoho raionu: putivnyk / [upor. V. Yanklevych], Zhydachiv, 128 s. (in Ukr.).

I. РЕЛІГІЙНІ ПРОЦЕСИ В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ

6. Slobodian, V. (2019). Istoryia zhydachivskykh sviatyn, *Zhydachivshchyna*: zb. materialiv Druhykh Zhydachivskykh chytan, yaki vidbulysia 30 lystopada 2018 roku, Lviv, Zhydachiv, vyp. 2, s. 27–42. (in Ukr.).
7. Slobodian, V. (2020). Relihiini sporudy Zhydacheva (XII – pochatok XXI st.), *Atlas ukrainskykh istorychnykh mist*, Lviv, t. 4: Zhydachiv / za nauk. red. M. Kapralia, s. 36–38; karta 2.5. (in Ukr.).
8. Turcheniak, M. (2018). Iz dalechi vikiv drevnii Zhydachiv, Lviv, 304 s. (in Ukr.).
9. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv, f. 7, op. 1, spr. 56, s. 331. (in Ukr.).
10. Iurchenko, S. (1999). Kostol Uspinnia v Zhydachevi, *Halytska Brama*, Lviv, no. 3–4, s. 22. (in Ukr.).
11. (1870). Akta grodzkie i ziemske, Lwów, t. 2, s. 27–28, 65. (in Pol.).
12. Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Zespół: Archiwum Skarbu Koronnego, dział I, ks. 73, k. 310 v. (in Pol.).
13. Kleczyński, J. (1893). Poglówne generalne w Polsce i oparte na niem popisy lubności, *Rozprawy Wydziału historyczno-filozoficznego Akademii umiejętności w Krakowie*, Kraków, t. 30, s. 240–262. (in Pol.).
14. Ostrowski, J. K. (2001). Kościół parafialny p. w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Żydaczowie, *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, Kraków, t. 9, s. 320–323. (in Pol.).
15. (1860). Volumina legume, Petersburg, t. 5, s. 61. (in Pol., Lat.).